Piotr Żmigrodzki

Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków

Ogólna koncepcja metainformacji w *Wielkim słowniku języka polskiego* PAN¹

Słowa kluczowe: metaleksykografa, leksykografia polska, słowniki języka polskiego, słowniki elektroniczne

Key words: metalexigraphy, Polish lexicography, dictionaries of Polish, electronic dictionaries

Współczesna analiza leksykograficzna operuje pojęciami megastruktura, makrostruktura i mikrostruktura na określenie trzech poziomów ustrukturyzowania dzieła leksykograficznego. W pracach polskojęzycznych najczęściej miejsca poświęca się dwom ostatnim (spopularyzował je w swoim podręczniku W. Miodunka, por. Miodunka 1989). Mikrostruktura to inaczej struktura, budowa wewnętrzna artykułu hasłowego, makrostruktura zaś to układ artykułów hasłowych w słowniku. Słownik jednak, jak wiadomo, nie składa się z samych tylko artykułów hasłowych. Stąd też w bardziej wyrafinowanych analizach badacze (np. Hartmann, James 1998) posługują się terminem *megastruktura*, odnosząc go do całościowej budowy dzieła leksykograficznego. Dzieło leksykograficzne ma w tych ujęciach charakter w zasadzie linearny, z czego zdaje sprawę wyodrębnienie w jego obrębie trzech segmentów: korpusu słownika (*body of the dictionary*) oraz tzw. treści zewnętrznych (*outside matter*), wśród których można wyróżnić treści początkowe (*front matter*) i końcowe (*back matter*), a niektórzy wyodrębniają także *middle matter*.

Jak łatwo dostrzec, podział ten dotyczy słownika książkowego, w dodatku uwzględnia zarówno elementy odautorskie, jak i pochodzące od wydawnictwa (np. karty tytułowe). W dobie rozwoju leksykografii elektronicznej traci on aktualność, gdyż powszechne obecnie słowniki komputerowe, a zwłaszcza internetowe, nie mają struktury linearnej, tylko hipertekstową. Pewną próbą rewizji tradycyjnego podejścia do struktury dzieła leksykograficznego była praca P. Żmigrodzkiego (2008), w której autor wprowadził pojęcie *opisu leksykograficznego* i zastanawiał się

1

Rys. 1. Budowa dzieła leksykograficznego

Źródło: Hartmann, James 1998: 92

nad jego relatywizacją do kategorii słownika, w tym również książkowego. Pojęcie *opisu leksykograficznego* autor tłumaczył jako „całokształt informacji o charakterze lingwistycznym, związanej z pojedynczą jednostką języka lub zbiorem takich jednostek, zawarty w dziele leksykograficznym”. Odnosząc to do budowy słownika tradycyjnego, należy zauważyć, że zasadniczym miejscem, w którym opis leksykograficzny zostaje przedstawiony, jest korpus słownika, czyli zbiór haseł. Pewna jego część znajduje wszak swoją manifestację zwłaszcza w częściach wstępnych słownika, np. w tabelach fleksyjnych, objaśnieniach zasad opracowania, wykazach skrótów itp.

W analizach metaleksykograficznych polskich słowników to rozproszenie elementów opisu nie zawsze znajduje odbicie. Przeważnie badania i oceny dotyczą tylko samej części hasłowej, części wstępne już nie zajmują uwagi. Wśród analiz polskich słowników ogólnych chyba jedynym wyjątkiem jest znana powszechnie recenzja słownika Szymczaka (Gruszczyński i inni, 1981/1990), w której poświęcono nieco miejsca wstępowi i jego przydatności dla czytelnika. Z drugiej strony wiadomo, że niektórzy językoznawcy wstępowi do słowników przypisują dodatkowe funkcje; w ich projektach leksykograficznych mają one niemal tak ważne miejsce, jak część hasłowa opisu. Chodzi mi przede wszystkim o koncepcje M. Grochowskiego (1982) i A. Bogusławskiego (1988), w których wstępy do słowników miałyby być wyczerpującymi opisami modelu języka, którego realizacją byłby planowany słownik.

Znaczna część informacji leksykograficznej miałyby być zawarta tylko we wstępach, a nie w części hasłowej. Wyłącznie w tym miejscu powinny być – zdaniem tych badaczy – charakteryzowane zjawiska takie, jak np. polisemia systematyczna, serie de-rywacyjne, niektóre typy wyrażen, których opis semantyczny odbywa się w ramach zamkniętego systemu relacji (np. stopnie wojskowe, nazwy gatunków naturalnych). Założenia te, co warto zauważyć, nie znalazły dotąd zastosowania w praktyce, trudno się doszukać ich realizacji w nawet w (nielicznych) słownikach podpisanych przez wymienionych uczonych.

Choćby pobieżna obserwacja wstępów do współczesnych słowników ogólnych wskazuje, że mogą mieć one różną objętość i różny zakres treściowy. Tak np. w SJPD części wstępne zajmują 159 stron, w bardziej popularnym USJP – 91, w SJPDun – tylko 49, zaś PSWP ma wstęp tylko kilkustronicowy². Bardzo różny jest także zakres informacji w nich zawarty. Spotykamy w nich elementy dwojakiego rodzaju: zarówno takie, które wchodzą w skład opisu leksykograficznego w rozumieniu wyżej podanym (jak np. objaśnienia zakresu kwalifikatorów, zasad selekcji słownictwa), jak i takie, które w jego zakres nie wchodzą (np. rozważania o historii leksykografii, oceny słowników wcześniejszych itp.), wreszcie takie, które w zakres opisu leksykograficznego *sensu stricto* nie wchodzą, ale poszerzają wiedzę czytelnika o danym projekcie słownikowym (np. historia opracowywania danego słownika).

Odrębną kwestią jest usytuowanie materiałów wstępnych w elektronicznych wersjach słowników, wydanych wcześniej w podstawowej wersji książkowej. Wydaje się, że producenci tych aplikacji nie zawsze należycie rolę wstępu doceniali. Gdy w 1997 roku wznawiano w wersji elektronicznej słownik Doroszewskiego, udostępniono na płycie CD jedynie podobizny artykułów hasłowych. Pełną wersję słownika, wraz z materiałami wstępnymi, opublikowano dopiero w 2011 roku, przy okazji umieszczenia go w witrynie internetowej. W elektronicznych wersjach słowników PWN-owskich, tzn. USJP i ISJP (właściwie: MSS), a także w elektronicznej wersji WSJPDun materiały wstępne zostały uwzględnione, ale link do nich jest dość ukryty w rozbudowanym menu aplikacji słownikowej. Dziś coraz częściej hasła z różnych słowników umieszczane są na wspólnych platformach internetowych, tam już o udostępnianiu objaśnień w ogóle nie ma mowy. Może to wynikać stąd, że dla wielu użytkowników słownika, zwłaszcza niebędących językoznawcami, rola wstępu jest marginesowa; korzystają oni tylko z części hasłowej, a i w niej często nie umieją należycie odczytać zakodowanej tam informacji. Producenci tych aplikacji lub administratorzy platform leksykograficznych w związku z tym potrzeby publikowania wstępów do słowników nie dostrzegają.

Kwestie związane z funkcjonowaniem wstępów do słowników i ich przydatnością dla odbiorców niewątpliwie warto są szerszego zbadania i opisanie, nie będą jednak przedmiotem uwagi w niniejszym tekście. Jego centrum stanowić będą rozważania związane z ekwiwalentami tradycyjnego wstępu w *Wielkim słowniku języka polskiego PAN* (WSJP PAN). Będą to rozważania praktyczne, dotyczące tego konkretnego dzieła leksykograficznego, pozostawimy na boku kwestie generalne, jak

² Były natomiast artykuły programowe, przedstawiające ogólną koncepcję tego słownika, por. Zgólkowa 1994 i 1995, skierowane wszak nie do zasadniczego adresata tego dzieła, ale do środowiska językoznawczego.

np. stosunku informacji do metainformacji w słowniku w ogóle. Może staną się one przedmiotem uwagi w przyszłości. Jak wiadomo, WSJP PAN powstaje w Instytucie Języka Polskiego PAN w Krakowie, przy współpracy lingwistów i leksykografów z innych krajowych ośrodków, a hasła w miarę opracowywania publikowane są w Internecie w witrynie pod adresem <http://wsjp.pl> (por. Żmigrodzki 2015). Jest to jedyna forma istnienia słownika, już bowiem we wstępnej fazie prac zrezygnowano z perspektywy jego publikacji książkowej, nie brano również pod uwagę upowszechniania w formie aplikacji zapisanej na nośniku trwałym. Dlatego też propozycje dotyczące metainformacji w nim umieszczonej z natury rzeczy mieć będą charakter w pewnym sensie pionierski i eksperymentalny, a w stosunku do dorobku metaleksykografii, który opiera się na analizie słowników książkowych – nowatorski.

Rozpocząć wypada od dookreślenia zakresu tytułowego terminu *metainformacja*. Proponuję jego zastosowanie do wszelkich wiadomości związanych z opisem leksykograficznym i słownikiem, nie występujących bezpośrednio i *explicite* w hasłach danego słownika. W zakres metainformacji wchodzi zatem wszystkie te kwestie, które pojawiały się we wstępach do tradycyjnych słowników papierowych, a również i te, które ewentualnie mogłyby wchodzić w skład „back matter”, czyli materiałów zamieszczanych po zasadniczej części hasłowej słownika książkowego. Pod względem strukturalnym i semantycznym wyraz *metainformacja* nawiązuje do wykorzystywanego w humanistyce przynajmniej od początku lat 80. XX wieku modelu dotwarzania terminów z członem *meta-* dodawanym do wcześniej istniejącego terminu, takich jak *metatekst*, *metanauka*, *metalingwistyka*, *metaleksykografia*, oznaczających – w ogólności – coś funkcjonującego „na wyższym poziomie abstrakcji” odnoszące się do tego, co komunikuje drugi człon złożenia. *Metanauka* zatem to nauka o zasadach uprawiania nauki, *metaleksykografia* – nauka o zasadach uprawiania leksykografii. Jeśli więc przyjmiemy nazywać *informacją słownikową* (czy leksykograficzną) wszystko to, co w hasle słownikowym o danej jednostce języka zapisano, to opis tego, jak ta informacja jest zorganizowana, ustrukturyzowana, nazwać można właśnie *metainformacją*. Mówiąc prościej, chodziłoby o zasady opracowania danego słownika, które stanowiłyby metainformację w sensie ścisłym. Metainformacja w sensie szerszym obejmowałaby także dzieje projektu, jego tło historyczne, wiadomości o wykonawcach i inne rzeczy, jakie spotykaliśmy dotąd we wstępach do papierowych słowników naukowych. Warto zauważyć że termin *metainformacja* w dość podobnym zakresie znaczeniowym stosowany jest w nauce o zarządzaniu, w publikacjach z dziedziny informacji naukowej czy w niektórych witrynach internetowych, jak np. w portalu Głównego Urzędu Statystycznego (<http://stat.gov.pl/metainformacje>), a także – w nieco innym – w informatyce, gdzie się odnosi do technicznych informacji o pliku komputerowym³ (choć w tym odniesieniu częściej używa się terminu *metadane*).

Dla jasności dalszych wywodów potrzebne będzie przypomnienie, że hasła WSJP PAN można oglądać na dwa sposoby:

³ Por np. cytat znaleziony w NKJP: „Każdy dokument HTML składa się z dwóch części: nagłówek – HEAD i części właściwej – BODY. [...] Nagłówek zawiera tzw. *metainformacje*, m.in. o autorze, adresie URL, tytule, zawartości, standardzie kodowania znaków (dla znaków polskich ISO-8859-2) i słowa kluczowe [...]”.

1. W widoku ustrukturyzowanym, tzw. kartotekowym lub zakładkowym, w którym elementy mikrostruktury są odsłaniane przez użytkownika pojedynczo (rys. 2):

Rys. 2. WSJP PAN, hasło *złoczyńca*, w widoku ustrukturyzowanym (stan na 12.04.2017)

2. W widoku do druku („Pokaż wszystko”), w którym wszystkie składniki artykułu hasłowego wyświetlają się w układzie linearnym (zob. rys. 3).

Przypomnieć tu trzeba, że w hasłach WSJP PAN w sposób bezpośredni i eksplikcyjny są zamieszczone pewne dane, które w dawniejszych słownikach, prymarnie papierowych, należały do metainformacji, a mianowicie pełne opisy źródeł cytatów i pełne paradygmaty odmiany leksemów. W związku z tym mieszczą się one w zakresie właściwej informacji leksykograficznej, a nie metainformacji. W wypadu jednak opisu fleksyjnego metainformacja w znacznym stopniu uzupełnia informację hasłową, ze względu na to, że dopiero tam zamieszczone są objaśnienia skrótów kategorii fleksyjnych i w ogóle zarysowane podstawy zastosowanego modelu fleksji. Sam paradygmat takich wiadomości nie daje, a może być nawet niejasny dla zwykłego czytelnika.

Planując metainformację w WSJP PAN, chcieliśmy, żeby była ona w ogólności zgodna z tym, co proponują funkcjonujące już słowniki elektroniczne, tak aby dla użytkowników dostęp do niej był łatwy i stosunkowo intuicyjny, przede wszystkim zaś, by jej forma była dostosowana do oczekiwań odbiorcy, który przegląda konkretne hasło i potrzebuje przede wszystkim rozwinięcia konkretnych treści. Powinien je otrzymać bez konieczności przebijania się przez długi wstęp i co ważne, bez zbędnego ściągania z sieci fragmentów, które w danej chwili nie są mu potrzebne.

Obecnie wdrażana koncepcja przewiduje w WSJP PAN przynajmniej trzy stopnie (poziomy) metainformacji:

1. **Metainformacja kontekstowa podstawowa** – podawana w „dymkach”, które ukazują się po najechnaniu kursorem na dany obiekt. W szczególności chodzi o następujące obiekty:

złoczyńca

DRUKUJ

Chronologizacja

XV w., SStp

Odmiana

część mowy: *rzeczownik*rodzaj gramatyczny: *mł**liczba pojedyncza* *liczba mnoga*

M: złoczyńca	M ndopr: złoczyńcy
	M depr: złoczyńce
D: złoczyńcy	D: złoczyńców
C: złoczyńcy	C: złoczyńcom
B: złoczyńcę	B: złoczyńców
N: złoczyńcą	N: złoczyńcami
Ms: złoczyńcy	Ms: złoczyńcach
W: złoczyńco	W ndopr: złoczyńcy
	W depr: złoczyńce

Pochodzenie

Złożenie: *zło-* (zob.) + *-czyńca* (zob. *czynić*)

Definicja

książk. osoba, która popełniła przestępstwo

Kwalifikacja tematyczna:

CZŁOWIEK W SPOŁECZEŃSTWIE

Prawo i łamanie prawa

przestępstwa

Rys. 3. WSJP PAN, hasło *złoczyńca*, widok „Pokaż wszystko” (fragment)

- przyciski i zakładki – krótkie wyjaśnienie, co się stanie po najejaniu na dany przycisk/zakładkę;
- skrót słownikowy w polu Chronologizacja – wyświetlenie skróconego opisu bibliograficznego słownika;
- inne skróty stosowane w hasłach, w szczególności:
 - kwalifikatory;
 - wszelkie skróty i symbole w zakładce Odmiana;
 - skrót i symbole w zakładce Składnia;
 - skrót nazw języków w zakładce Pochodzenie.

Rozwiązanie to jest już powszechnie stosowane w wielu aplikacjach systemu Windows, a także witrynach internetowych. W aktualnie dostępnej wersji słownika można zaobserwować jego działanie w polu Chronologizacja (rys. 4):

Rys. 4. WSJP PAN, hasło *złoczyńca* fragment z odsłoniętym polem Pochodzenie i z wyświetloną metainformacją dla pola Chronologizacja

2. **Metainformacja kontekstowa poszerzona.** Dostępna po „prawkliknięciu” w przycisk po otwarciu zakładki – albo w jakiś inny sposób. Pojawiałyby się tu krótki opis, dostosowany do pola i (pod)typu hasła ew. rodzaj odsyłacza do większej całości tekstu na dany temat.
3. **Metainformacja ogólna,** której różne tematycznie części byłyby dostępne po wybraniu odpowiedniej opcji w menu na winiecie strony początkowej słownika (widocznej na rys. 2 i 4) lub odsyłacza zamieszczonego w tekstach poziomu drugiego. Obejmowałyby ona:
 - a. pełną wersję zasad opracowania (ustrukturyzowaną jako dokument hipertekstowy);
 - b. techniczne zasady korzystania ze słownika;
 - c. informacje o historii projektu i wykaz jego wykonawców;
 - d. dane bibliograficzne o publikacjach naukowych i innych, powiązanych ze słownikiem.

Projekt metainformacji poszczególnych poziomów, tak jak ją sobie aktualnie wyobrażam, spróbuję zaprezentować na przykładzie pola „Odmiana” i jego wypełnienia w hasle typu ZWYKŁE, a więc opisującym jednosegmentowe jednostki

leksykalne (z wyłączeniem nazw własnych, które opisuje się w hasłach o odrębnej mikrostrukturze), należące do tzw. odmiennych części mowy. Przykładem może być hasło **żurnalista**, którego sekcja „Odmiana” przedstawiona jest na rys. 5 w widoku ustrukturyzowanym.

The screenshot shows the online dictionary entry for the word **żurnalista**. The header includes the logo 'WS JP' and the title 'Wielki słownik języka polskiego'. Navigation links 'Wstęp', 'Autorzy', and 'Kontakt' are visible. The main content area displays the word 'żurnalista' in large red font, followed by its grammatical classification: 'część mowy: rzeczownik' and 'rodzaj gramatyczny: mł'. Below this, a table lists grammatical forms for both singular and plural, including nominative, dative, accusative, instrumental, and vocative cases, as well as their respective comparative and superlative forms. At the bottom, there are two buttons: 'CHRONOLOGIZACJA' and 'POKAŻ WSZYSTKO'. On the right side, a vertical sidebar contains a list of navigation options: 'Definicja', 'Kwalifikacja tematyczna', 'Relacje znaczeniowe', 'Połączenia', 'Cytaty', 'Odmiana' (highlighted in blue), 'Pochodzenie', and 'Noty o użyciu'.

Rys. 5. Hasło **żurnalista**, widok ustrukturyzowany, odsłonięte pole Odmiana.

W ramach informacji kontekstowej podstawowej można by wskazać następujące elementy, które by się ujawniały w tym hasle po naprowadzeniu wskaźnika na wyświetlany element:

- rozwiązania skrótów przypadków (M. – mianownik, D. – dopełniacz itd.) i innych kategorii (depr – forma deprecjatywna, ndep – forma niedeprecjatywna);
- objaśnienie przy nazwie zakładki *Odmiana* w postaci np.: „wyświetlenie informacji o odmianie i innych cechach gramatycznych wyrazu”.

W ramach informacji kontekstowej rozszerzonej można by sobie wyobrazić przykładowe następujące objaśnienia, dostępne po kliknięciu:

- M. – mianownik – forma mianownika rzeczownika to ta, którą można wstawić jako uzupełnienie kontekstu: *to jest...* albo *to są...*;
- D. – dopełniacz – forma dopełniacza rzeczownika to ta, którą można wstawić jako uzupełnienie kontekstu: *Nie ma...*;

depr – forma deprecyatywna rzeczownika to taka, która wymaga od łączonego się z nim czasownika i przymiotnika w rodzaju niemęskoosobowym, np. *te cholerne profesory, te cholerne nauczyciele*;

m1 – rodzaj m1 (męskoosobowy) – przypisuje się go rzeczownikom, których formy dopełniacza i biernika są jednakowe i jednakowość ta występuje zarówno w liczbie pojedynczej, jak i w mnogiej.

Do każdego z tych krótkich objaśnień dodać by można komunikat „DOWIEDZ SIĘ WIECEJ” i/lub odpowiedni element graficzny, którego kliknięcie otwierałoby w odpowiednim oknie większy fragment zasad opracowania, w odpowiedni sposób przyporządkowany danemu polu. W omawianym wypadku byłyby to podrozdziały poświęcone przypadkom rzeczownika, rodzajowi gramatycznemu i kategorii deprecyatywności. Te z kolei powinny być przedstawione w takiej formie, aby czytelnik mógł od nich przejść w razie potrzeby do większego fragmentu lub wręcz całości dokumentu zawierającego zasady opracowania.

Metainformacja ogólna mogłaby pozostać eksponowana tak jak się to już obecnie dzieje, tzn. dostępna z menu strony głównej słownika, a zmiany mogłyby ewentualnie dotyczyć tylko szczegółów merytorycznych i jej ustrukturyzowania.

Koncepcja, którą wyżej w bardzo ogólnych zarysach przedstawiono, opracowana została już kilka lat temu, warunki techniczne nie pozwoliły jednak dotąd na jej pełną realizację. Być może uda się ją w większym stopniu wdrożyć do końca obecnego etapu opracowania słownika, tj. do sierpnia 2018 roku. Powinno to jeszcze bardziej ułatwić odbiorcom korzystanie ze słownika i uczynić pełniejszy odbiór haseł słownikowych.

Jedną z kwestii pozostających do dyskusji jest język metainformacji, a dokładniej stopień jego skomplikowania, nasycenia terminologią lingwistyczną itd. Problem ten jest niebagatelny. Z jednej bowiem strony opis leksykograficzny w WSJP PAN ma być zgodny ze współczesnymi osiągnięciami lingwistyki, z drugiej – dzieło jest przeznaczone dla szerokich kręgów odbiorców. Trzeba więc w nim łączyć wysoką jakość merytoryczną opisu z takim sposobem jego prezentacji, który by czytelnika przynajmniej nie odstraszał i był dlań w miarę zrozumiały. Dzisiejsza wersja *Zasad opracowania*, opublikowana pierwszy raz w 2012 roku jako plik PDF⁴, wydaje się pod tym względem zróżnicowana. Staraliśmy się, aby nie przekraczała ona stopniem trudności wykładu na pierwszych latach studiów polonistycznych, nie o wszystkich jednak zagadnieniach naukowych mówić można w sposób równie prosty, niekiedy terminologii specjalistycznej nie da się uniknąć bez spłylenia wyводу. Są więc w tym tekście niewątpliwie fragmenty trudniejsze i nie wiadomo, czyby się im udało nadać w przyszłości formę bardziej przystępną. Założyć zresztą należy, że im wyższy stopień metainformacji, tym wyższej kompetencji lingwistycznej spodziewać się będziemy od czytelnika, który tam dotrze.

Jeszcze inną kwestią, wartą w tym miejscu jednak tylko zasygnalizowania, jest spójność metainformacji z informacją słownikową w tych miejscach, gdzie się one spotykają. Przykładowo, jeśli w opisie fleksyjnym WSJP PAN pojęcia takie jak rodzaj

⁴ Jej postacią docelową będzie dokument internetowy z możliwością rozwijania i zwiłania rozdziałów i podrozdziałów.

gramatyczny, przymiotnik, imiesłów rozumiane są w określony, dodajmy, odmieniony od tradycyjnego, sposób, właściwe byłoby takie samo ich interpretowanie w hasłach słownika (mam tu na myśli definicje, ale też materiał ilustracyjny, który akurat w zakresie terminów językoznawczych w dostępnych korpusach jest miernej jakości i pochodzi częściej z dyskusji internetowych niż z tekstów autorstwa językoznawców czy z podręczników szkolnych). Rodzi to określone problemy, o których rozwiązywaniu szerzej przyjdzie napisać przy innej okazji.

Wykaz skrótów

- ISJP – *Inny słownik języka polskiego*, red. M. Bańko, t. I–II, Warszawa 2000.
 MSS – *Multimedialny słownik szkolny PWN*, Warszawa 2005 (CD).
 NKJP – *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, <http://njkp.pl> (dostęp: 15.05.2017).
 PSWP – *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, red. H. Zgółkowa, t. I–L, Poznań 1994–2005.
 SJPD – *Słownik języka polskiego PAN*, red. W. Doroszewski, t. I–XI, Warszawa 1958–1969.
 SJPDun – *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 1996.
 USJP – *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, t. I–IV, Warszawa 2003.
 WSJPDun – Bogusław Dunaj, *Współczesny słownik języka polskiego*, t. I–II, Warszawa 2007.
 WSJP PAN – *Wielki słownik języka polskiego PAN*, red. P. Żmigrodzki; <http://wsjp.pl>.

Bibliografia

- Bogusławski A., 1988, *Język w słowniku. Desiderata semantyczne do wielkiego słownika polszczyzny*, Wrocław.
 Grochowski M., 1982, *Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne*, Toruń.
 Gruszczyński i inni, 1981/1990: W. Gruszczyński, K. Laus-Maczyńska, M. Rogowska, Z. Saloni, S. Szpakowicz, M. Świdziński, *Stopień dokładności opisu słownikowego jako problem językoznawczy*, [w:] *Dwa studia z polskiej leksykografii współczesnej*, red. Z. Saloni, Białystok 1981, s. 7–61, przedruk w: *Studia gramatyczne*, t. IX, red. M. Grochowski, Wrocław 1990, s. 135–173.
 Hartmann R.R.K., James G., 1998, *Dictionary of Lexicography*, Cambridge.
 Miodunka W., 1989, *Podstawy leksykologii i leksykografii*, Warszawa.
 Zgółkowa H., 1994, *Praktyczność, czyli służebność słownika wobec odbiorcy*, [w:] *Polszczyzna a/i Polacy u schyłku XX wieku*, red. K. Handke, H. Dalewska-Greń, Warszawa, s. 363–373.
 Zgółkowa H., 1995: „Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny” – między tradycją a oryginalnością, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza” 1995, t. II, s. 142–153.
 Żmigrodzki P., 2008, *Słowo – słownik – rzeczywistość. Z problemów leksykografii i metaleksykografii*, Kraków.
 Żmigrodzki P., 2015, *Wielki słownik języka polskiego PAN – historia, stan obecny i perspektywy rozwoju po 2018 roku*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, 71, s. 177–187.

A general conception of metainformation in *Wielki słownik języka polskiego* PAN (*PAS Great Dictionary of Polish*)

Abstract

The term *metainformation* corresponds to the term *outside matter* introduced by Hartmann and James (1998) and refers to the all the information in a dictionary outside dictionary entries. The paper deals with the project of such metainformation in an electronic dictionary, namely in *Wielki słownik języka polskiego* PAN (*PAS Great Dictionary of Polish*) which is currently compiled under his supervision at the Institute of the Polish Language at the Polish Academy of Sciences. The author distinguishes three kinds of the metainformation and presents some examples of its implementation in WSJP PAN.